

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר
המרכז הלאומי לבקרת מחלות

דצמבר 2025

פרסום 457

הרישום למחלות תעסוקתיות עדכון נתוני תחלואה תעסוקתית 2023

ד"ר נופר נחום גולדברג – רופאה מתמחה בבריאות הציבור, המרכז הלאומי לבקרת מחלות,

משרד הבריאות

גב' אביטל סטרק – מנהלת הרישום למחלות תעסוקתיות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות,

משרד הבריאות

ד"ר לובה פושנוי – רופאת הרישום למחלות תעסוקתיות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות,

משרד הבריאות

ד"ר מיכל ברומברג – סגנית מנהלת, המרכז הלאומי לבקרת מחלות, משרד הבריאות

ד"ר רז דקל – רופא ראשי, מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, משרד העבודה

יעוץ סטטיסטי :

גב' ריטה דכטיאר – סטטיסטיקאית, הרישום למחלות תעסוקתיות, המרכז הלאומי לבקרת

מחלות, משרד הבריאות

תודות :

גב' ענבל אברהם - רשמת, הרישום למחלות תעסוקתיות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות,

משרד הבריאות

גב' שירן קצלניק - רשמת, הרישום למחלות תעסוקתיות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות,

משרד הבריאות

תוכן עניינים

4	תקציר
8	פרק 2 - ממצאים
8	2.1 מספר הדיווחים
10	2.2 מקור הדיווח
10	2.2.1 הגוף המדווח
11	2.2.2 מומחיות הרופא המדווח
12	2.2.3 מחוז מקום העבודה
13	2.3 חתך דמוגרפי
13	2.3.1 לאום ומין
14	2.3.2 גיל
15	2.4 ממצאים על פי מאפייני התעסוקה
17	2.4.2 גודל מקום העבודה
18	2.4.3 משלח יד
19	2.5 ממצאים על פי התפלגות האבחנות
19	2.5.1 התפלגות האבחנות לפי חלוקה למערכות גוף (פרק הסיווג ב- ICD10)
21	2.5.2 התפלגות קודי האבחנות שדווחו בפרקי הסיווג השכיחים ביותר
26	דיון וסיכום
29	מסקנות והמלצות

תקציר

דוח זה מסכם את נתוני הרישום למחלות תעסוקתיות במרכז הלאומי לבקרת מחלות של משרד הבריאות עבור מקרים חדשים של חשד למחלות מקצוע בקרב האוכלוסייה העובדת בישראל לשנת 2023. הנתונים מבוססים על דיווחים שהועברו למינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד העבודה, בהתאם לפקודת התאונות ומחלות משלח יד (הודעה)-1945, וכן על מקרים שדווחו ישירות לרישום באמצעות קופות החולים.

מערך הרפואה התעסוקתית בישראל פועל תחת חקיקה ותחיקה, שבין היתר, מסדירה ומדגישה את הדיווח על תחלואה תעסוקתית. הדיווח הינו חיוני לניטור התחלואה, לפיקוח אפקטיבי ולפיתוח מדיניות מניעה והגנה על בריאות העובדים. נתוני הרישום מאפשרים אפיון מוקדי תחלואה עיקריים, מעקב אחרי מגמות מתפתחות וזיהוי מוקדם של תחלואה חדשה. נתוני דוח זה מדגישים את חשיבות קבלת המידע על כלל מקרי התחלואה התעסוקתית, לצורך תכנון פיתוח ויישום של תוכניות התערבות ממוקדות למניעת תחלואה, הפחתת נכות ומניעת אובדן כושר עבודה.

עיקרי ממצאי דוח נתוני הרישום למחלות תעסוקתיות 2023:

- בשנת 2023 התקבלו ברישום למחלות תעסוקתיות סך הכל **1,043 מקרים** חדשים של חשד למחלות מקצוע. 641 מקרים ממינהל הבטיחות ו-402 מקרים מקופות החולים. **שיעור ההיארעות הגולמי היה 2.4 ל-10,000 מועסקים במשק.**
- מגמת הירידה בשיעורי ההיארעות המדווחות של תחלואה תעסוקתית בישראל נמשכה ואף העמיקה בשנה זו.
- בדומה לשנים קודמות, מרבית הדיווחים התקבלו מרופאים תעסוקתיים העובדים בקופות החולים.
- בשנה זו, שיעורי התחלואה הגבוהים ביותר ל-10,000 עובדים נצפו בקרב גברים, ערבים ובני 55-64.
- בחלוקה לפי משלח יד, אחוז הדיווח הגבוה ביותר של תחלואה תעסוקתית נרשם בקרב עובדים מקצועיים בחקלאות, בתעשייה ובבנינוי ועובדים מקצועיים אחרים.
- מבחינת מאפייני תעסוקה נוספים, בדומה לשנים קודמות, אחוז המקרים המדווחים הגבוה ביותר היה:
 - בענפי תעסוקה מסדר C-B: כרייה, חציבה, תעשייה וחרושת.
 - ממקומות עבודה גדולים, המכילים 300 ומעלה עובדים.

- בשנת 2023 דווחו **1,095 אבחנות לפי מערכות גוף** (פרק הסיווג ב-ICD10¹), ו- **1,164 אבחנות לפי קוד סיווג ICD10**.
- בשנת 2023, בדומה לשנים קודמות, מערכות הגוף שנפגעו באופן השכיח ביותר היו בסדר יורד: מערכת השמע (32.5%), מערכות הנשימה והקול (25.7%), מערכת השריר-שלד (19.2%) ומערכת העצבים (12.0%). נמשכת מגמת הירידה באחוז הדיווח על מערכת השמע ועליה באחוז הדיווח על מערכות הנשימה והקול. כמו כן, נמשך תת הדיווח על מחלות ממאירות ממקור תעסוקתי, מחלות נפשיות כתוצאה משחיקה והתעמרות בעבודה ועוד. בדוח זה מוצג לראשונה גם פירוט של תחלואה נפשית ממקור תעסוקתי הודות לעליה יחסית בדיווח.

מסקנות והמלצות:

1. יש להמשיך ולבצע **מעקב שיטתי ורציף אחר התחלואה התעסוקתית השנתית**. ככל שהמגמה הנוכחית של ירידה בדיווחים, הנמוכים ממילא, תימשך, יידרש ניתוח מעמיק של הגורמים האפשריים לכך, וגיבוש תוכניות התערבות עתידיות, שמטרתן חיזוק תהליכי האבחון, הגברת היקפי הדיווח והבטחת היכולת לגבש תמונת מצב מהימנה של התחלואה התעסוקתית בישראל.
2. מטרת הדיווחים המועברים למינהל הבטיחות ולרישום הינה לשקף בצורה מיטבית את תמונת המצב של התחלואה התעסוקתית בישראל. הדיווחים משמשים כלי מרכזי בפיקוח על מקומות עבודה, וצריכים להוות בסיס ליצירת תוכניות התערבות מניעתיות, שמטרתן הפחתת תחלואה עתידית, שימור כושר עבודה של המועסקים ומניעת מקרי נכות. **לשם כך, יש חשיבות עליונה להקפדה על דיווח שיטתי ומלא למינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית ולרישום למחלות תעסוקתיות**. זאת על ידי הצעדים הבאים:
 - א. **העלאת אבחון ודיווח על ידי שירותי בריאות מוסמכים** - באופן עקבי, עיקר הדיווחים ממשיכים להתקבל מרופאים תעסוקתיים בקופות החולים. היקף הדיווחים משירותי הבריאות המוסמכים אינו תואם את הצפוי לפי היקף הבדיקות התעסוקתיות המתבצעות על ידיהם בפועל. מכאן עולה הצורך בהגברת המודעות לאבחון מחלות תעסוקתיות ולדיווח אודותיהן בקרב רופאים, מעסיקים ומועסקים, ובמקביל, בפיקוח רגולטורי הדוק על העמידה בחובת הדיווח מצד שירותי הבריאות המוסמכים (ציבוריים ופרטיים).

¹ הצגת התפלגות המחלות התעסוקתיות לפי מערכות הגוף השונות מתאפשרת על ידי הצגת האבחנות על-פי פרקי הסיווג ב-ICD10. יש לציין כי אם התקבלה עבור אותו עובד הודעה המכילה שתי אבחנות שונות מאותו הפרק (לדוגמא, ירידה בשמיעה וטנטון), המקרה יספר פעם אחת בלבד באותו פרק.

בנוסף, יש לעודד דיווחים ראשוניים (Leads) גם מגורמים תעסוקתיים נוספים, לרבות מעסיקים, ממוני בטיחות, גהותנים וארגונים נוספים.

ב. **הרחבת מגוון המחלות המדווחות והגברת מעגל הרופאים המדווחים** - בדומה לשנים קודמות, רוב הדיווחים ממשיכים להתמקד בתחלואה תעסוקתית "קלאסית", כגון: פגיעות במערכת השמע, במיתרי הקול ובדרכי הנשימה ובמערכת השריר-שלד. יחד עם זאת, מהשוואות בינ"ל עולה כי סביר שמחלות תעסוקתיות אלה ואחרות מצויות בתת דיווח². נדרש אפוא להעלות את מודעות הרופאים למחלות תעסוקתיות פחות שכיחות, ובפרט לאלו המאפיינות את שוק העבודה בישראל כיום. כמו כן, יש להרחיב את מעגל הרופאים המדווחים באמצעות תוכניות הסברה והדרכה ייעודיות, כך שגם יוכלו מומחים מתחומים אחרים, כמו: אונקולוגיה, רפואת עיניים, פסיכיאטריה, רפואת עור ועוד.

ג. **פיתוח והטמעת מערכות דיווח דיגיטליות** - פיתוח והטמעת מערכות מקוונות מודרניות, יאפשרו תהליך דיווח פשוט, קל, מהיר ויעיל. אלו יסייעו בצמצום תופעת אי הגעת הדיווחים למינהל הבטיחות ולרישום וכן יאפשרו ניצול זמן מיטבי עבור הרופאים.

ד. **נתוני ביטוח לאומי** - המשך קבלת נתוני תחלואה תעסוקתית מביטוח לאומי והשוואתם לנתוני הרישום יאפשר יצירת תמונת מלאה ומדויקת יותר על היקף ואופי התחלואה התעסוקתית בישראל.

ה. **גורמי דיווח נוספים** – יש לשקול פנייה לגורמים נוספים לקבלת דיווחים, כמו למשל, חברות ביטוח המבטחות אבדן כושר עבודה, ושירותים העוסקים בשיקום תעסוקתי.

3. **יש להעלות את המודעות של העובדים, המעסיקים והקהילה הרפואית למחלות מקצוע ודרכי מניעתן.** זאת במטרה למנוע תחלואה תעסוקתית ולאפשר אבחון, דיווח וטיפול מיטביים במקרי התחלואה. בנוסף, בכדי לשפר את המענה הרפואי של מערכי הרפואה התעסוקתית לאוכלוסייה העובדת בישראל, יש להעלות גם את המודעות לזכות העובד להסתייע בשירותי הרפואה התעסוקתית ולדאוג להנגשתם לכלל האוכלוסייה העובדת ובכלל זה עובדים זרים, עצמאים ואוכלוסיות נוספות.

² [Underreporting of workers' injuries or illnesses and contributing factors: a systematic review - PMC \(nih.gov\)](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6111111/)

פרק 1 – רקע והגדרות

נתוני הרישום למחלות תעסוקתיות מבוססים על דיווחי חשד למחלה תעסוקתית בקרב אוכלוסיית העובדים, אשר התקבלו במינהל הבריאות והבטיחות התעסוקתית, משרד העבודה, בהתאם לפקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945.

במסגרת בקרת שלמות הנתונים, התקבלו מ-4 קופות החולים רשימות פרטניות של כלל המבוטחים שאובחנו במהלך שנת 2023 עם חשד למחלה תעסוקתית. בהשוואה בין מאגרי מידע של המינהל לבין הרשימות שהעבירו הקופות, אותרו דיווחים חסרים במאגרי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית (קרי, דיווחים שהקופות דיווחו כי הועברו, אך לא נקלטו בפועל במערכות המידע של המינהל). על מנת להבטיח תמונת מצב מהימנה, ככל הניתן, שולבו בדוח גם דיווחים אלו, שסומנו כ"מקרים או אבחנות נוספות מהקופות". יודגש כי נתונים אלו חלקיים, ולא עברו בקרת איכות ואימות על ידי צוות הרישום, ועל כן יש להתייחס לכך במשנה זהירות ובתשומת לב.

בהתאם לדוחות הקודמים, דוח זה כולל מידע על דיווחי חשד למחלה תעסוקתית גם בקרב עובדים זרים, אם כי מדובר במספר מצומצם של מקרים בשנה. יודגש כי תאונות עבודה אינן נכללות ברישום זה, אשר מתייחס למחלות מקצוע בלבד.

הנתונים בדוח מוצגים לפי שנת ביקור אצל הרופא התעסוקתי - נתון זה משמש כסמן לשנת האבחנה. ישנה הפרדה בדוח בין הודעות, מקרים ואבחנות (ראה הגדרות בהמשך) וכן הפרדה בין דיווחים שהתקבלו דרך מינהל הבטיחות לבין דיווחים מהקופות שלא נמצאו במערכות המידע של מינהל הבטיחות. המונח הודעות מתייחס לכלל הדיווחים שהתקבלו ברישום דרך מינהל הבטיחות, והוא כולל גם דיווחים כפולים (קרי, דיווח זהה שהתקבל לפחות משני מקורות דיווח שונים או מקרה שמוכר כבר בנתוני הרישום משנים עברו), וגם דיווחים שאינם מתייחסים למחלה תעסוקתית (לדוגמה, חריגה ב-BEI [Biological Exposure Indices], שתויגה בטעות כהודעה על מחלה תעסוקתית). מקרה (שדיווח דרך מינהל הבטיחות או ישירות לרישום מהקופות) מוגדר לפי זיהוי נפגע וקוד סיווג ICD10, כאשר קודי סיווג שונים שניתנו באותה הודעה/דיווח יחשבו כאותו מקרה. האבחנות מתייחסות לכלל האבחנות שניתנו למקרים, לפי חלוקה למערכות גוף (פרק הסיווג ב-ICD10) או לפי קוד סיווג ICD10. מכאן, שלאותו מקרה תתכן יותר מאבחנה אחת, באותה מערכת גוף או במערכות גוף נפרדות.

המידע שהתקבל ישירות מהקופות עבור כל מבוטח הינו **חלקי**- אינו כולל מידע על משלח היד, הוותק, החשיפה והמעסיק. על כן, בחלק מהטבלאות בדוח יש פריטי מידע חסרים וכן, לעיתים, האבחנה הסופית שקודדה הייתה פחות מפורטת.

נתונים בדוח זה משקפים את המידע במאגר במועד הפקת הדוח. מאגר הרישום הינו דינמי ומתעדכן באופן רציף, לכן ייתכנו שינויים עתידיים בנתונים בעת שליפה חוזרת (למשל, דיווחים שיתקבלו בעתיד בגין שנה זו). עם זאת, שינויים אלה אינם צפויים להיות מהותיים.

פרק 2 - ממצאים

2.1 מספר הדיווחים

בשנת 2023 התקבלו ברישום למחלות תעסוקתיות ממינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד העבודה, 782 הודעות על חשד למחלת מקצוע בקרב האוכלוסייה העובדת. מתוכם סווגו ברישום 641 מקרים חדשים של חשד למחלת מקצוע. בנוסף, בשנה זו, קופות החולים דיווחו ישירות על 402 מקרים חדשים נוספים, כך שדוח זה מתייחס לסך הכל 1,043 מקרים חדשים של חשד למחלת מקצוע בשנת 2023 (טבלה 1).

השיעור הגולמי של מקרים חדשים עם חשד למחלת מקצוע עבור שנת 2023, עמד על 2.4 ל-10,000 מועסקים במשק (אוכלוסיית העובדים המוערכת בארץ בשנת 2023 עמדה על 34,324,100).

בניגוד לציפיות, לאחר הירידה בשיעורי ההיארעות המדווחים בשנות מגפת הקורונה (2020–2021), לא נרשמה חזרה לערכים שהיו אופייניים לתקופה שקדמה לה. יתרה מכך, שיעור ההיארעות בשנת 2023 אף נמוך מזה שתועד בשנת 2022.

מבדיקת המגמות בשיעורי היארעות מחלות מקצוע בין השנים 2012–2023 באמצעות תוכנת JoinPoint⁴, עולה כי העלייה שנצפתה בין השנים 2012–2015 (השנים הראשונות לפעילות הרישום) איננה מובהקת סטטיסטית ($p=0.09$), בעוד שמשנת 2015 ועד לשנת 2023 ישנה מגמת ירידה מובהקת בשיעורי הדיווח ($p>0.001$).

³פרסומים שוק העבודה - שנתון סטטיסטי לישראל 2024 - מספר 75 (cbs.gov.il) טבלה 9.12 מועסקים

ושכירים, לפי ענף כלכלי, קבוצת אוכלוסייה ומין
⁴ תוכנת JoinPoint מאפשרת לחשב את אחוז השינוי השנתי (Annual Percent Change, APC) בהיארעות מחלות מקצוע, לבחון את מובהקות השינוי ולזהות נקודות זמן קריטיות בהן חל שינוי משמעותי במגמות לאורך זמן.

טבלה מספר 1: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנים 2011-2023: מספר הודעות, מספר מקרים ושיעור ל-10,000 עובדים

שנה	מספר הודעות	מספר מקרים			שיעור ל- 10,000 עובדים
		מקרים ממנהל הבטיחות	מקרים נוספים מהקופות	סה"כ מקרים	
2011		1,160			
2012	1,690	1,480			4.4
2013	1,766	1,528			4.4
2014	2,214	1,850			5.2
2015*	2,363	2,036			5.6
2016	2,219	1,932			5.2
2017	2,085	1,737			4.5
2018	2,210	1,683			4.3
2019	1,720	1,398	320	1,718	4.3
2020	1,004	819	318	1,137	2.9
2021	936	788	398	1,186	3.0
2022	797	695	463	1,158	2.8
2023	782	641	402	1,043	2.4

* הרישום למחלות תעסוקתיות הוקם במחצית השנייה של שנת 2011, ועל כן נתוני שנת 2011 הינם חלקיים.

** בשנת 2015 התקבלו מעל 300 דיווחים על תחלואה במערכת השמע ממרפאה אחת, אשר דיווחה על תחלואה שהצטברה במרפאה במשך מספר שנים. דיווחים אלו נשלחו ע"י המרפאה לאותה השנה עם תאריכים שאינם בהכרח משקפים את תאריכי האבחון המקוריים. לא ניתן להפריד בין הדיווחים לפי שנת האבחנה בפועל ויתכן כי נתוני הדיווח הגבוהים של שנה זו נובעים מדיווחים אלו.

2.2 מקור הדיווח

2.2.1 הגוף המדווח

התפלגות המקרים החדשים של חשד למחלות מקצוע לפי קופת החולים המדווחת הינה כדלקמן: 50.9% מהמקרים דווחו משירותי בריאות כללית, 33.2% ממכבי שירותי בריאות, 8.8% ממאוחדת ו-2.4% מלאומית שירותי בריאות (טבלה 2).

לציין כי בשנת 2022 אחוז הדיווח משירותי בריאות כללית עמד על 48.4% (561 מקרים), ממכבי שירותי בריאות 39.4% (456 מקרים), ממאוחדת 6.4% (74 מקרים) ומלאומית שירותי בריאות 1.7% (20 מקרים, מידע לא מוצג).

כמו בשנים קודמות, גם בשנת 2023 התקבלו דיווחים על חשד למחלת מקצוע ממקורות דיווח נוספים. שירותי בריאות מוסמכים, המופעלים ברובם ע"י רופאים תעסוקתיים העובדים מחוץ לקופות החולים, בחלקם בתוך המפעלים עצמם, דיווחו על 50 מקרים סה"כ, המהווים 4.8% מסך כלל הדיווחים. בהשוואה, בשנת 2022, דווחו 44 מקרים, 3.8% מכלל המקרים.

שיעור⁵ הדיווח ל-10,000 מבוטחים בקופה בגילאי העבודה (15-65 שנים) בשנת 2023 היו, 2.2 ל-10,000 מבוטחים ממכבי שירותי בריאות, לאחר מכן 1.9 ל-10,000 מבוטחים מכללית, ולבסוף ממאוחדת ומלאומית עם השיעורים הנמוכים ביותר, 1.2 ו-0.6 ל-10,000 מבוטחים, בהתאמה.

טבלה מספר 2: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי הגוף המדווח: מספר מקרים, אחוז ושיעור ל-10,000 מבוטחים בגילאי העבודה בקופה

שנת 2023					הגוף המדווח
שיעור ל-10,000 מבוטחים	אחוז	סה"כ מקרים	מקרים נוספים מהקופות	מקרים ממנהל הבטיחות	
1.9	50.9	531	198	333	שירותי בריאות כללית
2.2	33.2	346	128	218	מכבי שירותי בריאות
1.2	8.8	91	72	19	מאוחדת
0.6	2.4	25	<5	21	לאומית שירותי בריאות
	4.8	50	0	50	שירותי בריאות מוסמכים
	100	1,043	402	641	סה"כ

⁵ הנתונים לגבי מספר המבוטחים בגילאי העבודה (15-65 שנים) בקופה נלקחו מסקר חברות בקופת חולים 2023 – ביטוח לאומי <https://www.btl.gov.il/Publications/survey/Pages/skira20230912-9996.aspx>

2.2.2 מומחיות הרופא המדווח

בשנת 2023 התקבלו 99.5% מכלל הדיווחים על חשד למחלת מקצוע מרופאים העוסקים ברפואה תעסוקתית, לרבות מומחים, מתמחים ורופאים העוסקים ברפואה תעסוקתית שאינם מומחים או מתמחים. זאת בדומה לנתון של 99.8% בשנת 2022 (מידע לא מוצג). מקרים בודדים דווחו על ידי רופאים מומחים שאינם עוסקים ברפואה תעסוקתית אלא ברפואת משפחה או פנימית (טבלה 3).

טבלה מספר 3: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי מומחיות הרופא המדווח: מספר מקרים ואחוז

שנת 2023				מומחיות הרופא המדווח
אחוז	סה"כ מקרים	מקרים נוספים מהקופות	מקרים ממנהל הבטיחות	
99.5	1,037	399	638	רפואה תעסוקתית*
0.4	<5	0	<5	רפואת משפחה
0.1	5	<5	<5	רפואה פנימית
100	1,043	402	641	סה"כ

* רפואה תעסוקתית – כולל מומחים ברפואה תעסוקתית, מתמחים ברפואה תעסוקתית ורופאים העובדים ברפואה תעסוקתית שאינם מומחים ואינם מתמחים

2.2.3 מחוז מקום העבודה

בשנת 2023, שיעור המקרים המדווחים הגבוה ביותר נרשם במחוזות הדרום והצפון, ועמד על 3.3 ל-10,000 עובדים בכל אחד מהם. לאחריהם, מחוז תל אביב והמרכז עם שיעור ההיארעות של 2.4 ל-10,000 עובדים (טבלה 4).
לשם השוואה, בשנת 2022, שיעורי המקרים לפי מחוז מקום העבודה היו כדלקמן: 4.0 ל-10,000 עובדים במחוז דרום (194 מקרים), 3.5 ל-10,000 עובדים במחוז צפון (336 מקרים), 2.8 ל-10,000 עובדים בתל אביב והמרכז (510 מקרים) ו-2.1 ל-10,000 עובדים במחוז ירושלים (83 מקרים).

טבלה מספר 4: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי מחוז מקום העבודה: מספר מקרים, אחוז ושיעור ל-10,000 עובדים

שנת 2023					שם המחוז
שיעור ל-10,000 עובדים	אחוז	סה"כ מקרים	מקרים נוספים מהקופות*	מקרים ממנהל הבטיחות	
2.4	43.0	448	167	281	ת"א והמרכז
3.3	32.0	333	58	275	צפון
1.7	7.1	75	74	<5	ירושלים
3.3	15.5	162	99	63	דרום
	2.3	25	<5	21	חסר מידע**
	100	1,043	402	641	סה"כ

* המקרים שדווחו ישירות מהקופות אינם מכילים מידע תעסוקתי. יחד עם זאת, עובד מופנה לרופא תעסוקתי במחוז מקום עבודתו, ועל כן במקרים אלו, המידע אודות מחוז מקום העבודה נקבע על פי מחוז המרפאה המדווחת

** חסר מידע לגבי מחוז המפעל ו/או המרפאה המדווחת

2.3 חתך דמוגרפי

2.3.1 לאום ומין

בשנת 2023, 848 מקרים (81.3%) השתייכו לקבוצת "יהודים ואחרים" ו-195 מקרים (18.7%) לקבוצת "ערבים". מבחינת התפלגות לפי מין, 657 מקרים (63.0%) היו גברים ו-386 (37.0%) נשים (טבלה 5).

שיעורי⁶ המקרים המדווחים של חשד למחלת מקצוע ל-10,000 עובדים היו 2.3 בקרב לאום "יהודים ואחרים" ו-2.8 בקרב לאום "ערבים". שיעורי המקרים המדווחים על פי מין, עמדו על 2.9 בקרב גברים, ועל 1.8 בקרב נשים.

בפילוח לפי לאום ומין, נרשמו שיעורי מקרים של 2.9 בקרב גברים "יהודים ואחרים", 3.1 בקרב גברים "ערבים", 1.8 בקרב נשים "יהודיות ואחרות" ו-2.4 בקרב נשים "ערביות".

להשוואה, בשנת 2022, השיעורים לפי לאום ומין היו 3.3 ל-10,000 עובדים בקרב גברים "יהודים ואחרים" (588 מקרים), 3.5 ל-10,000 עובדים בקרב גברים "ערבים" (138 מקרים), 2.0 ל-10,000 עובדות בקרב נשים "יהודיות ואחרות" (371 מקרים) ו-2.8 ל-10,000 עובדות בקרב נשים "ערביות" (61 מקרים).

טבלה מספר 5: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי לאום ומין: מספר מקרים, אחוז ושיעור ל-10,000 עובדים

יהודים ואחרים*					ערבים**					סה"כ				
שנת 2023					שנת 2023					שנת 2023				
מקרים ממנהל הבטיחות	מקרים נוספים מהקופות	סה"כ מקרים	אחוז	שיעור ל-10,000 עובדים	מקרים ממנהל הבטיחות	מקרים נוספים מהקופות	סה"כ מקרים	אחוז	שיעור ל-10,000 עובדים	מקרים ממנהל הבטיחות	מקרים נוספים מהקופות	סה"כ מקרים	אחוז	שיעור ל-10,000 עובדים
318	203	521	61.5	2.9	185	142	327	38.5	1.8	417	240	657	63.0	2.9
185	142	327	38.5	1.8	138	57	195	30.0	2.4	224	162	386	37.0	1.8
503	345	848	100	2.3	138	57	195	100	2.8	641	402	1,043	100	2.4

* לאום אחר כולל נוצרים שאינם ערבים ולאומים אחרים (כולל עובדים זרים).

** לאום ערבי כולל ערבים מוסלמים, ערבים נוצרים, בדואים ודרוזים.

⁶ נתונים לגבי האוכלוסייה העובדת לפי לאום ומין נלקחו מ- [פרסומים שוק העבודה - שנתון סטטיסטי לישראל](https://www.cbs.gov.il/) 2024 - מספר 75 ([cbs.gov.il](https://www.cbs.gov.il/)).

2.3.2 גיל

בשנת 2023, כ-77% מן הדיווחים על מחלות תעסוקתיות נרשמו בקרב בני 45 שנים ומעלה (טבלה 6). שיעור המקרים⁷ ל-10,000 עובדים לפי קבוצת גיל עלה עם הגיל, עד לקבוצת הגיל 64-55 שנים עם שיעור של 5.7 ל-10,000 עובדים, ולאחר מכן, נצפתה ירידה בקרב בני 65 שנים ומעלה לשיעור של 4.8 ל-10,000 עובדים.

לשם השוואה, בשנת 2022, דווחו שיעורים ל-10,000 עובדים של 0.2 בקרב בני 18-24 שנים (13 מקרים), 0.9 בקרב בני 25-34 שנים (82 מקרים), 2.1 בקרב בני 35-44 שנים (201 מקרים), 4.0 בקרב בני 45-54 שנים (341 מקרים), 6.9 בקרב בני 55-64 שנים (416 מקרים) ו-4.2 בקרב בני 65 שנים ומעלה (105 מקרים).

טבלה מספר 6: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי קבוצת גיל: מספר מקרים, אחוז ושיעור ל-10,000 עובדים

שנת 2023					קבוצת גיל
שיעור ל-10,000 עובדים	אחוז	סה"כ מקרים	מקרים נוספים מהקופות	מקרים ממנהל הבטיחות	
0.2	1.1	12	7	5	18-24
0.6	6.0	59	23	36	25-34
1.7	16.3	170	66	106	35-44
3.6	30.4	317	121	196	45-54
5.7	34.0	355	139	217	55-64
4.8	12.2	127	46	81	65 ומעלה*
2.4	100	1,043	402	641	סה"כ

* 49 מקרים בשנת 2023 היו מעל גיל 67

⁷ הנתונים אודות סה"כ העובדים לפי קבוצות גיל, לשנת 2023, הועברו מהלמ"ס על פי בקשה פרטית.

2.4 ממצאים על פי מאפייני התעסוקה

2.4.1 סדר ענף התעסוקה

בשנת 2023, בדומה לשנים קודמות, אחוז המקרים המדווחים הגבוה ביותר היה מענפי התעסוקה מסדר B-C: כרייה וחציבה; תעשייה וחרושת (טבלה 7).

בשנת 2023 לא התקבלו דיווחים מסדר R אמנות, בידור ופנאי, סדר S שירותים אחרים וסדר T משקי בית כמקומות תעסוקה: משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי. זאת לעומת שנת 2022, אשר בה לא התקבלו דיווחים מסדר N שירותי ניהול ותמיכה ומסדר T (מידע לא מוצג).

עקב אחוז גבוה של דיווחים שחסר בהם מידע לגבי ענף תעסוקה, לא ניתן להעריך באופן מהימן את השיעור ל-10,000 עובדים לפי ענף תעסוקה.

למידע מפורט על התפלגות המחלות התעסוקתיות לפי ענף תעסוקה ולפי סוג תחלואה (תחלואה בגין רעש ותחלואה אחרת – מוגבל לדיווחים שהגיעו ממנהל הבטיחות) - ראה נספח א'.

טבלה מספר 7: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי ענף התעסוקה: מספר מקרים ואחוז

שנת 2023				סדר ענף תעסוקה
מקרים ממנהל הבטיחות	מקרים נוספים מהקופות	סה"כ מקרים	אחוז	
10		10	0.9	סדר A חקלאות, ייעור ודיג
156		156	15.0	סדר B-C כרייה וחציבה; תעשייה וחרושת
9		9	0.8	סדר D אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
<5		<5	0.1	סדר E אספקת מים; שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
94		94	9.0	סדר F בינוי
32		32	3.0	סדר G מסחר סטוני וקמעוני; תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים
25		25	2.3	סדר H שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות
<5		<5	0.2	סדר I שירותי אירוח ואוכל
6		6	0.6	סדר J מידע ותקשורת
<5		<5	0.3	סדר K שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
5		5	0.5	סדר M שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
<5		<5	0.4	סדר N שירותי ניהול ותמיכה
122		122	12.0	סדר O מנהל מקומי, מנהל ציבורי וביטחון; ביטוח לאומי חובה
5		5	0.5	סדר P חינוך
32		32	3.0	סדר Q שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד
0		0	0.0	סדר R אמנות, בידור ופנאי
0		0	0.0	סדר S שירותים אחרים
0		0	0.0	סדר T משקי בית כמקומות תעסוקה: משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי
134	402	536	51.4	חסר קוד ענף
641	402	1,043	100	סה"כ

2.4.2 גודל מקום העבודה

סיווג גודל מקום העבודה מבוסס על מספר העובדים, כפי שמקובל במינהל הבריאות והבטיחות התעסוקתית במשרד העבודה.

בדומה לשנת 2022, גם בשנת 2023 נמצא כי אחוז הדיווח הגבוה ביותר היה ממקומות עבודה גדולים (300 מועסקים ומעלה), ולאחריהם ממקומות עבודה קטנים מאוד (עד 9 מועסקים) (טבלה 8).

אחוז הדיווח הנמוך ביותר נרשם במקומות עבודה המעסיקים 25-49 עובדים.

טבלה מספר 8: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי גודל מקום העבודה: מספר מקרים ואחוז

שנת 2023				
אחוז	סה"כ מקרים	מקרים נוספים מהקופות	מקרים ממנהל הבטיחות	גודל מקום עבודה (מס' עובדים)
11.8	123		123	1 עד 9
4.0	40		40	10 עד 24
2.2	23		23	25 עד 49
3.6	38		38	50 עד 99
6.4	67		67	100 עד 299
13.7	143		143	300 ומעלה
58.3	609	*402	207	לא ידוע
100	1,043	402	641	סה"כ

* המקרים שדווחו ישירות מהקופות אינם מכילים מידע תעסוקתי, ועל כן חסר מידע לגבי גודל מקום העבודה שלהם

2.4.3 משלח יד

אחוז הדיווח הגבוה ביותר היה בקרב עובדים מקצועיים בחקלאות, בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים ועמד על 39.4%. לאחריו, אחוז השני בדירוגו היה של בעלי משלח יד אקדמאי, 21.7%.

מבחינת שיעור המקרים ל-10,000 עובדים, השיעור הגבוה ביותר היה בקרב עובדים מקצועיים בחקלאות, בתעשייה ובבינוי, ועובדים מקצועיים אחרים, 6.8 ל-10,000 עובדים, ולאחריו, בקרב עובדים בלתי מקצועיים, 6.5 ל-10,000 עובדים (טבלה 9).

טבלה מספר 9: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי משלח יד: מספר מקרים, אחוז ושיעור ל-10,000 עובדים

קוד סדר משלח היד (2020)	שנת 2023				
	מקרים הבטיחות	ממנהל מקרים נוספים מהקופות*	סה"כ מקרים	אחוז	שיעור ל-10,000 עובדים**
0	0	0	0	0.0	0.0
1	5	<5	8	0.8	0.2
2	139	87	226	21.7	1.6
3	71	45	116	11.1	1.8
4	16	10	26	2.5	0.9
5	71	45	116	11.1	1.4
6-8	253	158	411	39.4	6.8
9	85	53	138	13.3	6.5
Y	<5	<5	<5	0.1	-
סה"כ	641	463	1,043	100	2.4

* המקרים שדווחו ישירות מהקופות אינם מכילים מידע תעסוקתי. התפלגות משלח היד של מקרים אלו חושבה על בסיס ההתפלגות של המקרים ממנהל הבטיחות מתוך ההנחה שההתפלגות של שני מקורות מידע אלו דומה, היות ואין בסיס לחשוב כי המידע החסר תלוי במשלח יד. עם זאת, יש להתייחס לנתונים אלו במשנה זהירות.

** שיעור לפי סה"כ המקרים בהתחשב באחוזי דיווח זהים ממנהל הבטיחות ומהקופות

2.5 ממצאים על פי התפלגות האבחנות

ניתוח הנתונים בסעיף זה עוסק בהתפלגות האבחנות, ולא המקרים. כאמור, מקרה מוגדר לפי זיהוי נפגע וקוד סיווג ICD10, כאשר קודי סיווג שונים שניתנו באותה הודעה יחשבו כאותו מקרה. מכאן, שלאותו מקרה תתכן יותר מאבחנה אחת, באותה מערכת גוף או במערכות גוף נפרדות. לעומת זאת, התפלגות האבחנות מתייחסת לכלל האבחנות שנתנו למקרים, לפי חלוקה למערכות גוף (פרק הסיווג ב-ICD10, ראה סעיף 2.5.1) או לפי קוד סיווג ICD10 (ראה סעיף 2.5.2), ועל כן מספר האבחנות גדול ממספר המקרים.

בשנת 2023 דווחו בסך הכול **1,095 אבחנות לפי מערכות גוף** (פרק הסיווג ב-ICD-10) וכן **1,164 אבחנות לפי קוד סיווג ICD-10**.

2.5.1 התפלגות האבחנות לפי חלוקה למערכות גוף (פרק הסיווג ב- ICD10)

הצגת האבחנות על-פי פרקי הסיווג ב-ICD10 מאפשרת הצגת התפלגות המחלות התעסוקתיות לפי מערכות הגוף שנפגעו. יש לציין כי אם התקבלו עבור אותו מקרה שתי אבחנות שונות מאותו פרק סיווג (לדוגמא, ירידה בשמיעה וטנטון), המקרה יספר פעם אחת בלבד באותו הפרק.

טבלה מספר 10 מפרטת את התפלגות האבחנות לפי מערכות הגוף שנפגעו עבור השנים 2019-2023. בשנת 2023, נרשמו סך הכל 1,095 אבחנות לפי מערכות גוף. מספר זה נמוך בכ-10% ממספר האבחנות שדווחו בשנים 2020-2022.

בדומה לשנת 2022, מערכות הגוף שנפגעו באופן השכיח ביותר היו בסדר יורד: מערכת השמע (32.5%), מערכות הנשימה והקול (25.7%, בקטגוריה זאת נכללים המקרים של צרידות אשר מסווגים תחת הפרק "תסמינים, סימנים וממצאים מעבדתיים שאינם מפורטים במקום אחר", בנוסף לפרק "מערכת הנשימה", סה"כ 281 מקרים), מערכת השריר והשלד (19.2%) ומערכת העצבים (12.0%). בשנת 2023, נמשכת מגמת הירידה באחוז הדיווח על מערכת השמע ועליה באחוז הדיווח על מערכות הנשימה והקול. כמו כן, נמשך תת הדיווח על מחלות ממאירות ממקור תעסוקתי ומחלות נפשיות כתוצאה מעבודה (שחיקה, התעמרות בעבודה וכדומה) (טבלה 10).

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

טבלה מספר 10: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנים 2019-2023, התפלגות האבחנות שדווחו לפי פרקי הסיווג ב-ICD10: מספר אבחנות ואחוז

שם הפרק	2019			2020			2021			2022			2023		
	אבחנות			אבחנות			אבחנות			אבחנות			אבחנות		
	מנהל הבטיחות	תוספת מהקופות	סה"כ	מנהל הבטיחות	תוספת מהקופות	סה"כ	מנהל הבטיחות	תוספת מהקופות	סה"כ	מנהל הבטיחות	תוספת מהקופות	סה"כ	מנהל הבטיחות	תוספת מהקופות	סה"כ
מערכת השמע	554	168	722	39.7	338	40.1	383	150	543	44.5	275	157	237	119	356
מערכת הנשימה	105	27	132	7.3	71	7.9	75	28	103	8.5	59	48	74	41	115
מערכת העצבים	193	28	221	12.2	113	11.7	87	47	134	11	88	58	80	52	132
מערכת השריר-שלד	319	49	368	20.3	177	19.4	124	90	214	17.5	148	89	122	88	210
עור	60	7	67	3.7	53	6.2	33	28	61	5	33	18	32	14	46
גידולים	23	<5	25	1.4	14	1.7	8	6	14	1.2	10	6	11	8	19
מערכת הראייה	42	<5	43	2.3	18	1.7	16	<5	19	1.6	<5	<5	9	<5	10
תאונות, הרעלות והשלכות אחרות של חשיפה לגורמים חיצוניים	6	<5	7	0.4	<5	0.3	5	<5	7	0.6	<5	<5	<5	6	9
תסמינים, סימנים וממצאים מעבדתיים שאינם מפורטים במקום אחר	158	32	190	10.5	72	8.7	62	43	105	8.3	88	80	92	74	165
הפרעות נפשיות והתנהגותיות	8	<5	10	0.5	<5	0.3	<5	<5	5	0.4	<5	<5	<5	8	13
לב וכלי דם	9	<5	12	0.7	<5	0.4	<5	<5	6	0.5	<5	<5	5	5	10
מערכת העיכול	11	<5	12	0.7	6	0.7	<5	<5	5	0.4	<5	<5	0	<5	<5
מחלות זיהומיות	5	0	5	0.3	<5	0.3	<5	<5	<5	0.2	<5	<5	0	<5	0.3
מחלות דם והפרעות במנגנון החיסון	0	0	0	0.0	0	0	<5	0	<5	0.2	<5	<5	5	0	5
מערכת המין ודרכי השתן	0	0	0	0.0	<5	0.1	<5	0	0	0.0	0	0	<5	0	<5
מחלות מסאבוליות ומערכת אנדוקרינית	0	0	0	0.0	0	0.1	<5	<5	<5	0.1	<5	<5	0	0	0
גורמים המשפיעים על מצב הבריאות והקשר עם שירותי הבריאות	<5	0	<5	0.0	<5	0.3	<5	<5	0	0.0	0	0	0	0	0
אחר	<5	0	<5	0.0	0	0.1	<5	<5	0	0.0	0	0	0	0	0
סה"כ	1,495	321	1,816	100	878	100	815	408	1,223	100	720	481	1,201	419	1,095

2.5.2 התפלגות קודי האבחנות שדווחו בפרקי הסיווג השכיחים ביותר

בשנת 2023, דווחו סה"כ 1,164 אבחנות לפי קוד סיווג ICD10, עבור 1,043 המקרים. טבלאות 18-11 מציגות את ההתפלגויות של האבחנות (לפי קודי סיווג ה-ICD10) אשר ניתנו עבור מערכות הגוף: שמע, נשימה (ללא צרידות), קול, עור, שריר ושלד, ועצבים, גידולים ומחלות נפשיות. לציין, כי במידה ועבור אותו אדם, ניתן יותר מקוד ICD10 אחד עבור אותה מערכת גוף, נספרו שתי האבחנות. על כן, מספר האבחנות בטבלאות 18-11 יכול להיות גבוה ממספר האבחנות על פי מערכות גוף, המוצגות בטבלה 10.

כמו כן, עקב המידע החלקי שהתקבל ישירות מהקופות עבור כל מבוטח (לא התקבל מידע על משלח היד, הוותק, החשיפה והמעסיק), האבחנה הסופית שקודדה הייתה פחות מפורטת, ועל כן, יתכנו הבדלים בקודי האבחנות על פי המקורות השונים.

טבלה מספר 11: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות האבחנות במערכת השמע: מספר אבחנות ואחוז

אחוז	מספר אבחנות 2023			אבחנה	קוד ICD10
	סה"כ אבחנות	אבחנות נוספות מהקופות	אבחנות ממנהל הבטיחות		
81.0	316	82	234	Noise effects on inner ear (NIHL)	H833
4.0	14	14	0	Sensorineural hearing loss, unspecified	H905
4.3	17	17	0	Hearing loss, unspecified	H919
11.2	44	15	29	Tinnitus	H931
100	391	128	263		סה"כ

טבלה מספר 12: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות האבחנות במערכת הנשימה (לא כולל בעיות במערכת הקול): מספר אבחנות ואחוז

אחוז	מספר אבחנות 2023			אבחנה	קוד ICD10
	סה"כ אבחנות	אבחנות נוספות מהקופות	אבחנות ממנהל הבטיחות		
1.6	<5	0	<5	Acute laryngitis	J040
5.0	<5	<5	<5	Vasomotor and allergic rhinitis	J30
1.6	<5	<5	0	Bronchitis, not specified as acute or chronic	J40
13.1	8	<5	6	Other chronic obstructive pulmonary disease	J44
41.0	25	10	15	Asthma	J45
3.2	<5	<5	0	Pneumoconiosis due to asbestos and other mineral fibers	J61
19.9	12	5	7	Pneumoconiosis due to dust containing silica	J62
1.6	<5	0	<5	Airway disease due to specific organic dust	J66
6.5	<5	<5	<5	Respiratory conditions due to inhalation of chemicals, gases, fumes and vapours	J68
6.5	<5	<5	<5	Interstitial pulmonary disease, unspecified	J849
100	61	26	35		סה"כ

טבלה מספר 13: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות האבחנות במערכת הקול*: מספר אבחנות ואחוז

אחוז	מספר אבחנות 2023			אבחנה	קוד ICD10
	סה"כ אבחנות	אבחנות נוספות מהקופות	אבחנות ממנהל הבטיחות		
25.0	54	15	39	Diseases of vocal cords and larynx not elsewhere classified J38 [Incl. J381 Polyp of vocal cords and larynx (10), J382 Nodules of vocal cords (40)]	J38-J383
75	163	72	91	Voice disturbances (Dysphonia)	R49-R490
100	217	87	130		סה"כ

*בסיווג ICD10 אין מערכת קול. מערכת זו נוצרה על ידי שילוב של מחלות במיתרי הקול והלרינקס מתוך אבחנות מערכת הנשימה ומקרי צרידות מפרק "תסמינים, סימנים וממצאים מעבדתיים שאינם מפורטים במקום אחר".

**טבלה מספר 14: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות האבחנות
במערכת העור: מספר אבחנות ואחוז**

קוד ICD10	אבחנה	מספר אבחנות 2023			אחוז
		אבחנות ממנהל הבטיחות	אבחנות נוספות מהקופות	סה"כ אבחנות	
L120	Bullous pemphigoid	<5	0	<5	2.1
L20	Atopic dermatitis	<5	<5	<5	6.4
L23-L239	Allergic contact dermatitis [Incl. Allergic contact dermatitis due to other chemical products (9)]	20	0	20	42.5
L245-L249	Irritant contact dermatitis	<5	0	<5	2.1
L25-L259	Unspecified contact dermatitis	6	14	20	42.5
L40	Psoriasis	<5	0	<5	2.1
L500	Allergic urticaria	<5	0	<5	2.1
סה"כ		32	15	47	100

טבלה מספר 15: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות האבחנות במערכת השריר שלד: מספר אבחנות ואחוז

קוד ICD10	אבחנה	מספר אבחנות 2023			אחוז
		אבחנות ממנהל הבטיחות	אבחנות נוספות מהקופות	סה"כ אבחנות	
M17	Gonarthrosis [arthrosis of knee]	6	<5	9	3.8
M18	Arthrosis of first carpometacarpal joint	13	7	20	8.4
M19	Other arthrosis	11	8	19	8.0
M23	Internal derangement of knee	2	<5	<5	1.6
M259	Joint disorder, unspecified	<5	<5	<5	1.2
M480	Spinal stenosis	<5	<5	<5	1.2
M50	Cervical disc disorders	8	6	14	6.0
M51	Other intervertebral disc disorders	10	<5	14	6.0
M539	Dorsopathy, unspecified	0	<5	<5	0.8
M54	Dorsalgia	5	<5	9	3.9
M653	Trigger finger	17	7	24	10.0
M654	Radial styloid tenosynovitis [de Quervain]	9	7	16	7.0
M659	Synovitis and tenosynovitis, unspecified	<5	<5	<5	1.6
M674	Ganglion	<5	0	<5	0.4
M701	Bursitis of hand	2	0	<5	0.8
M712	Synovial cyst of popliteal space [Baker]	<5	0	<5	0.4
M72	Fibroblastic disorders	<5	<5	<5	1.6
M75	Shoulder lesions[Incl. M751 Rotator cuff syndrome (26)]	18	15	33	1.3
M77	Other enthesopathies [Incl. M771 Lateral epicondylitis (46)]	31	18	49	20.5
M79	Other soft tissue disorders, not elsewhere classified	<5	<5	<5	1.6
M87	Osteonecrosis	0	<5	<5	0.8
M890	Algoneurodystrophy	0	<5	<5	0.4
סה"כ		142	96	238	100

טבלה מספר 16: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות האבחנות במערכת העצבים: מספר אבחנות ואחוז

קוד ICD10	אבחנה	מספר אבחנות 2023			אחוז
		אבחנות ממנהל הבטיחות	אבחנות נוספות מהקופות	סה"כ אבחנות	
G24	Dystonia	0	<5	<5	0.8
G542	Cervical root disorders, not elsewhere classified	<5	0	<5	0.8
G560	Carpal tunnel syndrome	76	51	127	93.3
G562	Lesion of ulnar nerve	5	<5	6	4.4
G629	Polyneuropathy, unspecified	<5	0	<5	0.7
סה"כ		83	53	136	100

**טבלה מספר 17: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות הגידולים: מספר
אבחנות ואחוז**

קוד ICD10	שם אבחנה	מספר אבחנות			אחוז
		אבחנות ממנהל הבטיחות	אבחנות נוספות מהקופות	סה"כ אבחנות	
C221	Malignant neoplasm: Intrahepatic bile duct carcinoma	<5	0	<5	5.0
C34	Malignant neoplasm of bronchus and lung	<5	<5	<5	15.0
C43	Malignant melanoma of skin	<5	<5	<5	15.0
C44	Other malignant neoplasms of skin	7	<5	10	50.0
C450	Mesothelioma of pleura	0	<5	<5	5.0
C67	Malignant neoplasm of bladder	<5	<5	<5	10.0
סה"כ		12	8	20	100

**טבלה מספר 18: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023, התפלגות מחלות נפש:
מספר אבחנות ואחוז**

קוד ICD10	שם אבחנה	מספר אבחנות			אחוז
		אבחנות ממנהל הבטיחות	אבחנות נוספות מהקופות	סה"כ אבחנות	
F220	Mental and behavioral disorders	0	<5	<5	7.1
F32	Depressive episode	<5	0	<5	7.1
F419	Anxiety disorder, unspecified	0	<5	<5	7.1
F431	Post-traumatic stress disorder	<5	<5	<5	21.5
F432	Adjustment disorders	<5	<5	<5	21.5
F444	Dissociative motor disorders	<5	0	<5	7.1
F489	Mental and behavioral disorders	0	<5	<5	21.5
F512	Mental and behavioral disorders	0	<5	<5	7.1
סה"כ		5	9	14	100

דיון וסיכום

דוח זה מציג מידע מהרישום למחלות תעסוקתיות במרכז הלאומי לבקרת מחלות, משרד הבריאות, על מקרים חדשים של חשד למחלת מקצוע בקרב האוכלוסייה העובדת בישראל בשנת 2023. הדוח כולל נתונים שהתקבלו ממינהל הבריאות והבטיחות התעסוקתית במשרד העבודה, על פי פקודת התאונות ומחלות משלח היד (הודעה) – 1945, בתוספת מקרים שדווחו ישירות לרישום על ידי קופות החולים ולא התקבלו במינהל הבטיחות. המידע שהועבר ישירות מקופות החולים הינו חלקי (אינו מכיל מידע על התעסוקה ועל החשיפות) ולא ניתן היה לתקפו באופן מלא.

בשנת 2023 התקבלו ברישום למחלות תעסוקתיות 641 מקרים חדשים של חשד למחלת מקצוע ממנהל הבטיחות, ו-402 מקרים חדשים נוספים מקופות החולים. דוח זה מציג את סך **1,043 המקרים** של חשד למחלת מקצוע, המהווים שיעור היארעות גולמי של 2.4 מקרים ל-10,000 מועסקים במשק. בשנת 2023, בדומה לשנת 2022, חלקם היחסי של המקרים שהושלמו מקופות החולים מסך כלל המקרים עמד על 38.5%. דיווח מדויק, שיטתי ומלא של מחלות תעסוקתיות לפיקוח על העבודה, חיוני לניטור מצב הבריאות והבטיחות של העובדים ומאפשר פיקוח מיטבי של משרד העבודה על מקומות העבודה לצורך גיבוש תוכניות התערבויות מתאימות ומניעת תחלואה עתידית.

בשנת 2023, נמשכה מגמת הירידה בשיעורי ההיארעות של חשד לתחלואה תעסוקתית. מעבר לתופעה הנמשכת של תת דיווח, הנובעת מגורמים שונים, כגון חשש מההשלכות האבחנה, חוסר מודעות, חסמים אדמיניסטרטיביים ועוד, שהיו קיימים גם בעבר, יתכן ומלחמת "חרבות ברזל", אשר פרצה בסוף 2023, העמיקה עוד יותר את המגמה (למשל בשירותים הרפואיים שאינם מדווחים באופן רציף אלא מרכזים את הדיווח לקראת סוף השנה, בעקבות מחסור ברופאים תעסוקתיים שגויסו למילואים ועוד). תת הדיווח מתבטא, בין היתר, במיעוט דיווחים אודות מקרי סרטן תעסוקתי, תחלואה עקב עבודה משרדית, תחלואה בענפי הבנייה והחקלאות ועוד. מקרים אלו, ככל הנראה, אינם מאובחנים כמחלת מקצוע ו/או אינם מדווחים כנדרש על פי החוק. על מנת לצמצם את ממדי תת הדיווח שזהו מקורו, יש להגביר מודעות לתחלואה תעסוקתית בקרב העובדים, המעסיקים ומערכות הבריאות, ולהבטיח את הנגישות של הרפואה התעסוקתית לכלל האוכלוסייה העובדת. כמו כן, יש לוודא כי גם המקרים של תחלואה תעסוקתית, שאינם מופנים להמשך טיפול במרפאות הרפואה התעסוקתית, מאובחנים ומדווחים למינהל הבטיחות. המשך מעקב שנתי אחרי שיעורי ההיארעות של תחלואה תעסוקתית הינו חיוני לשם בחינת מגמות, זיהוי סיבותיהן וגיבוש תוכניות התערבות מותאמות שמטרתן שיפור האבחון והדיווח.

למרות המאמצים המתמשכים להעלאת המודעות והגברת הדיווח מצד שירותי הבריאות המוסמכים ורופאים מומחים בתחומים שונים, כמתחייב על פי החוק, בשנת 2023, בדומה לשנת 2022, נמצא כי עיקר הדיווחים התקבלו מרופאים תעסוקתיים מקופות החולים. שיעור הדיווחים משירותי הבריאות המוסמכים נותר נמוך מאד ואינו תואם את היקף הבדיקות התעסוקתיות המבוצעות בפועל במסגרת זו. נתונים אלו מדגישים את הצורך בהמשך חיזוק

המודעות וההכשרה של כלל הרופאים ושירותי הבריאות, במטרה לשפר את זיהוי המקרים ודיווחם, על פי חוק, ובכך לאפשר פיקוח מיטבי, קידום בריאות העובד ומניעת תחלואה עתידית.

בדומה לשנת 2022, גם בשנת 2023, נצפו שיעורי תחלואה תעסוקתית ל-10,000 עובדים גבוהים יותר בקרב גברים, ערבים ובני 55-64 שנים. חשוב לוודא כי אין פערים במודעות ובנגישות לשירותי הרפואה התעסוקתית בין קבוצות האוכלוסייה השונות ושאינן הבדלים בתהליכי אבחון וההכרה של מחלות המקצוע. עליה בתחלואה התעסוקתית עם העלייה בגיל משקפת את ההשפעה המצטברת של חשיפות תעסוקתיות ממושכות לאורך שנות העבודה, לצד תקופות לטנטיות ארוכות המאפיינות רבות מהמחלות התעסוקתיות, כגון: מחלות ריאה, סרטן ממקור תעסוקתי ועוד. מחלות תעסוקתיות רבות אינן מזוהות או מדווחות בשלב מוקדם, בין היתר, בשל חוסר מודעות, היעדר מערכי ניטור מספקים, חוסר התייחסות לגורם האטיולוגי התעסוקתי או קושי בזיהוי הקשר התעסוקתי בין התסמינים למשלח היד. כתוצאה מכך, עובדים רבים פונים לשירותי הרפואה התעסוקתית רק כאשר מצבם הבריאותי מחמיר ומתחילה פגיעה משמעותית בכושר עבודתם. תופעה זו מדגישה את הצורך בהגברת המודעות בקרב העובדים, המעסיקים וצוותי הרפואה ובחיזוק ערכי הניטור והדיווח השוטפים, במטרה לאפשר אבחון מוקדם, טיפול מיטבי ומניעה.

לאור החלק היחסי הגבוה של השלמת דיווחים מקופות החולים, גם בשנה זו היה חוסר במידע על מאפייני התעסוקה עבור 38.5% מהדיווחים. למרות זאת, מבחינת המידע הקיים עבור גודל מקום העבודה עולה כי, בדומה לשנים קודמות, עיקר הדיווחים התקבלו ממקומות עבודה גדולים, המעסיקים 300 ומעלה עובדים. ממצא זה עשוי להעיד על מודעות גבוהה יותר לדיווחים במקומות העבודה הגדולים, כמו גם מודעות לחשיבות תחומי הבטיחות, הגהות והבריאות התעסוקתית. מודעות זו תורמת לאיתור מוקדם של מחלות מקצוע, אבחון ודיווחן בהתאם לנהלים המקובלים. במקומות העבודה הקטנים ביותר, לעומת זאת, המצב הוא הפוך, הן מבחינת המודעות לתחום הבריאות התעסוקתית והן מבחינת נגישות לאנשי מקצוע בתחום הבטיחות, הגהות והבריאות התעסוקתית. מצב זה יכול להביא לעליה בחשיפות תעסוקתיות, ובעקבות זאת לעליה בתחלואה ובדיווח עליה. נתונים אלו מדגישים את הצורך בהמשך חיזוק המודעות וההסברה גם במקומות העבודה הקטנים והבינוניים.

בשנת 2023 אחוז המקרים המדווחים הגבוה ביותר נרשם בענפי תעסוקה מסדר B-C: כרייה וחציבה, תעשייה וחרושת ובקרב משלח היד "עובדים מקצועיים בחקלאות, בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים". ישנו סיכון מוגבר לחשיפה לגורמי סיכון פיזיים, ביומכניים וכימיים בענפי החקלאות, התעשייה והבינוי, ועל כן יש חשיבות גבוהה בניטור ובדיווח בענפי תעסוקה אלו ככלי מרכזי למניעה וזיהוי מוקדם של תחלואה תעסוקתית.

לסיכום, ההבדלים בתחלואה לפי המאפיינים התעסוקתיים מחדדים את הצורך בהגברת המודעות של העובדים והמעסיקים למחלות מקצוע ואת הצורך בבניית תוכניות התערבות ייעודיות, לפי מאפייני התעסוקה השונים.

בשנת 2023 נרשמו סך של **1,095** **אבחנות לפי מערכות גוף** (פרק הסיווג ב-ICD-10) ו- **1,164** **אבחנות לפי קוד סיווג ICD-10**. בהשוואה לנתוני שנת 2022, נצפתה ירידה יחסית של כ-10% במספר האבחנות.

בחינת התפלגות הפגיעות לפי מערכות גוף בשנת 2023 מצביעה על כך כי הפגיעות השכיחות ביותר דווחו עבור מערכת השמע (32.5%), לאחריה מערכות הנשימה והקול (25.7%), במקום השלישי מערכת השריר-שלד (19.2%) ובמקום הרביעי מערכת העצבים (12.0%).

בדוח זה מוצג לראשונה גם פירוט של תחלואה נפשית ממקור תעסוקתי. זאת לאור העלייה בדיווח אודות תחלואה זו, למרות שעדיין מדובר במקרים בודדים בשנה. עליה זו ניתנת להסבר על ידי העלייה במודעות לשחיקה ולהתעמרות בעבודה, המשפיעים על המצב הנפשי. זאת בנוסף, לתרומה אפשרית של מלחמת "חרבות ברזל". יש להמשיך ולעקוב אחר המגמות בתחלואה נפשית גם בשנים הבאות.

לסיכום, בשנת 2023 נמשכה מגמת הירידה בשיעורי ההיארעות המדווחת של תחלואה תעסוקתית בישראל. ירידה זו העמידה לאחר שנות מגפת הקורונה, בהן נרשמה השפעה ניכרת על כל משק העבודה בישראל, כולל גם על פעילות שירותי הרפואה התעסוקתית, היקף הבדיקות והדיווחים. נתוני דוח 2023 מדגישים את הצורך בהמשך מעקב הדוק אחרי מגמות התחלואה, תוך שיפור מערכות הניטור והדיווח וזיהוי פערים בין קבוצות אוכלוסייה שונות. לצד זאת, יש להמשיך ולפתח תוכניות התערבויות ייעודיות שמטרתן העלאת מודעות למחלות מקצוע בקרב עובדים, מעסיקים וצוותי רפואה, בדגש על אוכלוסיות בסיכון והמטפלים בהן, וזאת כחלק ממדיניות כוללת של קידום בריאות העובד והגנה על זכויותיו.

מסקנות והמלצות

להלן מסקנות והמלצות בהתאם לממצאי שנת 2023 :

1. יש להמשיך ולבצע **מעקב שיטתי ורציף אחר התחלואה התעסוקתית השנתית**, כולל מעקב אחר המגמות בתחלואה. ככל שהמגמה הנוכחית של ירידה בדיווחים, הנמוכים ממילא, תימשך, יידרש ניתוח מעמיק של הגורמים האפשריים לכך וגיבוש תוכניות התערבות עתידיות, שמטרתן חיזוק תהליכי האבחון, הגברת היקפי הדיווח והבטחת היכולת לגבש תמונת מצב מהימנה של התחלואה התעסוקתית בישראל.
2. מטרת הדיווחים המועברים למינהל הבטיחות ולרישום הינה לשקף בצורה מיטבית את תמונת המצב של התחלואה התעסוקתית בישראל. הדיווחים משמשים כלי מרכזי בפיקוח על מקומות עבודה, וצריכים להוות בסיס ליצירת תוכניות התערבות מניעתיות, שמטרתן הפחתת תחלואה עתידית, שימור כושר עבודה של המועסקים ומניעת מקרי נכות. לשם כך, יש חשיבות עליונה **להקפדה על דיווח שיטתי ומלא למינהל הבטיחות ולרישום**. זאת על ידי הצעדים הבאים:
 - א. **העלאת אבחון ודיווח על ידי שירותי בריאות מוסמכים** - באופן עקבי, עיקר הדיווחים ממשיכים להתקבל מרופאים תעסוקתיים בקופות החולים. היקף הדיווחים משירותי הבריאות המוסמכים אינו תואם את הצפוי לפי היקף הבדיקות התעסוקתיות המתבצעות על ידיהם בפועל. מכאן עולה הצורך בהגברת המודעות לאבחון מחלות תעסוקתיות ולדיווח אודותיהן בקרב רופאים, מעסיקים ומועסקים, ובמקביל, בפיקוח רגולטורי הדוק על עמידה בחובת הדיווח מצד שירותי הבריאות המוסמכים (ציבוריים ופרטיים). בנוסף, יש לעודד דיווחים ראשוניים (לידים) גם מגורמים תעסוקתיים נוספים, לרבות מעסיקים, ממוני בטיחות, גהותנים וארגונומיסטים.
 - ב. **הרחבת מגוון המחלות המדווחות והגברת מעגל הרופאים המדווחים** - בדומה לשנים קודמות, רוב הדיווחים ממשיכים להתמקד בתחלואה תעסוקתית "קלאסית", כגון: פגיעות במערכת השמע, במיתרי הקול ובדרכי הנשימה ובמערכת השריר-שלד. מהשוואות לנתוני תחלואה תעסוקתית בעולם, קיימת הערכה כי מחלות תעסוקתיות אלה ואחרות מצויות בתת דיווח⁸. נדרש אפוא להעלות את מודעות הרופאים למחלות תעסוקתיות פחות שכיחות, ובפרט לאלו המאפיינות את שוק העבודה בישראל כיום. כמו כן, יש להרחיב את מעגל הרופאים המדווחים באמצעות תוכניות הסברה והדרכה ייעודיות, כך שגם ייכללו מומחים מתחומים אחרים, כמו: אונקולוגיה, רפואת עיניים, פסיכיאטריה, רפואת עור ועוד.

⁸ Underreporting of workers' injuries or illnesses and contributing factors: a systematic review - PMC (nih.gov)

ג. **פיתוח והטמעת מערכות דיווח דיגיטליות**- הטמעת מערכות מקוונות מודרניות, תאפשר תהליך דיווח פשוט, קל, מהיר ויעיל. אלו יסייעו בצמצום תופעת אי הגעת הדיווחים למינהל הבטיחות ולרישום וכן יאפשרו ניצול זמן מיטבי עבור הרופאים.

ד. **נתוני ביטוח לאומי**- המשך קבלת נתוני תחלואה תעסוקתית מביטוח לאומי והשוואתם לנתוני הרישום יאפשר יצירת תמונת מלאה ומדויקת יותר על היקף ואופי התחלואה התעסוקתית בישראל.

ה. **גורמי דיווח נוספים** – יש לשקול פנייה לגורמים נוספים לקבלת דיווחים, כמו למשל, חברות ביטוח המבטחות אבדן כושר עבודה, ושירותים העוסקים בשיקום תעסוקתי.

3. **יש להעלות את המודעות של העובדים, המעסיקים והקהילה הרפואית למחלות מקצוע ודרכי מניעתן.** זאת במטרה למנוע תחלואה תעסוקתית ולאפשר אבחון, דיווח וטיפול מיטביים במקרי התחלואה. בנוסף, בכדי לשפר את המענה הרפואי של מערכי הרפואה התעסוקתית לאוכלוסייה העובדת בישראל, **יש להעלות גם את המודעות לזכות העובד להסתייע בשירותי הרפואה התעסוקתית ולדאוג להנגשתם לכלל האוכלוסייה העובדת ובכלל זה עובדים זרים, עצמאים ואוכלוסיות נוספות.**

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

נספחים

**נספח א: דיווח על מחלות תעסוקתיות בשנת 2023 לפי ענף התעסוקה: מספר המקרים
הכולל ובחלוקה לפי תחלואת רעש ותחלואה אחרת – עבור הדיווחים שהגיעו למינהל
הבטיחות בלבד**

סדר ענף כלכלי	תחלואה אחרת	תחלואת רעש	סה"כ
A חקלאות, ייעור ודיג	5	5	10
B כרייה וחציבה	<5	<5	<5
C תעשייה וחרושת	38	117	155
D אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר	<5	7	9
E אספקת מים; שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור	0	<5	<5
F בינוי	73	23	96
G מסחר סיטוני וקמעוני; תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים	18	15	33
H שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות	6	19	25
I שירותי אירוח ואוכל	<5	0	<5
J מידע ותקשורת	5	<5	6
K שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	<5	0	<5
M מקצועיים, מדעיים וטכניים	5	<5	6
N שירותי ניהול ותמיכה	<5	0	<5
O מינהל מקומי, מינהל ציבורי וביטחון; ביטוח לאומי חובה	133	<5	136
P חינוך	<5	<5	5
Q שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד	32	<5	36
חסר מידע	106	36	142
סה"כ	439	237	676